

РЕЦЕНЗИЯ

**от проф. д-р Божидар Михайлов Ангелов, СУ ”Св. Климент
Охридски”, ФНОИ**

на дисертационен труд на тема:

**МУЗИКАТА В ОБУЧЕНИЕТО ПО АНГЛИЙСКИ ЕЗИК НА ДЕЦА В
ПРЕДУЧИЛИЩНА ВЪЗРАСТ
ИНТЕГРИРАН ПОДХОД ЗА ФОРМИРАНЕ НА ТВОРЧЕСКО
ПОКОЛЕНИЕ**

разработен от

Емилия Лазарова Караминкова-Кабакова

**за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“
в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално
направление**

1.3 Педагогика на обучението... (Методика на обучението по музика)

Научен ръководител: Проф. д-р Адриан Георгиев

В структурен план дисертационният труд съдържа всички актуални компоненти за оценката му: програмна ориентация на изследването; теоретичен анализ на проблемната област; понятийна визия, организация и методика на изследването, представящи терминологията, основните задачи и етапи, целевите групи и методическа система за проучване и стимулиране на равнището на двата тематично обединени фокуса: музиката като част от задължителните образователни направления от програмата в детска градина и английския език като избираема от родителите форма на обучение за деца в предучилищна възраст; и освен това – анализ на резултатите от изследването. За **Емилия Кабакова** развиването на добри езикови компетентности е предпоставка не само за разгръщането и усъвършенстването на комуникативните умения на децата в предучилищна възраст, но и за тяхното творческо мислене. Музиката като част от задължителните образователни направления от програмата в детска градина и английския език като избираема от родителите форма на обучение за деца в предучилищна възраст са в основата на изследователския интерес в рецензирания дисертационен труд.

Авторефератът е коректно поднесен и съответства на дисертацията.

Целта на дисертационната разработка е да се проучи спецификата на педагогическото взаимодействие, в конкретност ролята на музиката като емоционално отношение в лингвистична образователна среда за формиране на познавателна култура и да се изведат възможностите за ефективна социализация чрез образование в детството. В това отношение музиката и английския език са подходящи направления, които осигуряват взаимодействие на полезното и търсено от родителите ранно чуждоезиково обучение с развиващото творческите способности на техните деца музикално образование.

Актуалността на темата е следствие от недостатъчните ѝ изследвания в Република България, както и полезността ѝ за обучението на деца в предучилищна възраст, потвърдена от преподавателите в детските градини, чиято всекидневна практика е най-доброто доказателство в това отношение. Същевременно изграждането и формирането на творческо поколение е цел, която също търси своите решения в новите форми за иновативно образование, наложени от развитието на съвременните общества. Според **Емилия Кабакова** е необходимо осъвременяване на подходите на преподаване както и интегриране на образователни направления с цел човешкото познание да се преподаде в по-голяма дълбочина и в своята цялост на подрастващите. Ето защо обект на изследването са преподаването на музика и английски език за деца в предучилищна възраст в частни и общински детски градини със засилено изучаване на английски език. Изборът на този обект е предопределен от значението на обучението по музика за изграждането на творчески личности в предучилищна възраст, както и от нарастващия интерес на родителите към ранното чуждоезиково обучение и по-конкретно към английския език, представено като изключително полезно за формирането

на езикови компетентности в различни политически документи и изследвания.

Хипотезата предполага, че интегрирането на музиката и английския език при тяхното преподаване на деца в предучилищна възраст създава взаимни ползи за всяко от тях като този процес не изключва, а предполага взаимодействието на музиката и с други образователни направления, преподавани в детските градини. Основната предпоставка е взаимодействието да се осъществява синхронно (едновременно) с останалите дисциплини и да е добре планирано в учебната програма на съответните образователни институции. В този план следва да отбележа следните позитивни акценти:

- Прецизно формулирани работни понятия – лексика, усвояването на фрази, колокации, изречения, граматически конструкции, интонацията, ритъма и пулсацията на езика;

- Детайлно разработени критерии и показатели за проучване на съчетаването на английски език и музика по време на педагогическите ситуации, децата с готовност се включват в творчески дейности, като например предлагат танцови движения и двигателни дейности към слушани или изпълнявани произведения, избират подходящи инструменти за съпровод или варират част от текста на учените песни.

Методите на изследване, които са използвани в рамките на дисертационния труд са:

- Наблюдение и по-специално включено наблюдение, с оглед на факта, че изследвателя е едновременно и участник в процеса на педагогическо взаимодействие между преподавател и деца в предучилищна възраст по повод на използването на интегрирания подход при преподаване на музика и английски език.

- Експеримент с използването на интегриран подход при преподаване на музика и английски език в частна езикова детска градина.

- Документално проучване на държавните образователни стандарти, както и на нормативни актове и политически документи.
- Анкетно проучване на преподаватели по английски език, използващи музика в процеса на педагогическото взаимодействие.
- Анкетно проучване на родители на деца в предучилищна възраст, посещаващи частни и общински детски градини.
- Интервюта на родители, учители и директори на детски градини в коментираната изследователска област.
- Проучване на случаи (case studies), в които се наблюдава въздействието на музиката в преподаването на английски език на деца в предучилищна възраст: „Вълшебната флейта“, „Бременските музиканти“, „Карнавал на животните“ и други наблюдавани с участието на дисертанта ситуации.

Представени са идеи за структуриране на образователно пространство и педагогическо взаимодействие, където музиката е подчертан фундамент на детските взаимодействия и цел на образованието.

Позитивният акцент в теоретичната интерпретация на проблемната област е свързан с логическата последователност и взаимовръзката на интерпретираната проблематика.

Приносите на дисертационният труд се отнасят главно до:

изследване на добри практики, доказващи взаимната ползност при интегрирането на подходи, методи и форми от направленията музика и английски език.

дисертационният труд е опит за доказване на ползността от интегриране на музиката с останалите направления от учебната програма на детските градини.

дисертационният труд поставя на дискусия проблема за отговорността на музикалния педагог за формиране на творческо поколение в предучилищна възраст.

□ дисертационният труд предлага нови подходи и методика за работа с деца в предучилищна възраст, които предполагат любопитство, откривателство, интерес и мотивация за учене.

□ дисертационният труд определя ролята и значението на интегрирания подход при обучението по музика и английски език като фактор за формиране на творческо поколение.

Проведеното изследване е актуално с необходимостта от анализ на данни, които да помогнат на **Емилия Кабакова** да докаже тезата си за взаимната полезност на интегрирания подход при преподаването на музика, както и в обучението по английски език.

В заключение, посочените позитивни акценти и приносни моменти ми дават основание да дам **ПОЛОЖИТЕЛНА ОЦЕНКА** на дисертационния труд и да предложа с убеденост на научното жури да присъди образователната и научна степен „Доктор“ в област на висше образование 1.Педагогически науки, професионално направление 1.3 Педагогика на обучението... (Методика на обучението по музика) на **Емилия Кабакова**.

София
27.12.2018

Рецензент:
/проф. д-р Б. Ангелов/